

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ทรงแสดงพระราชทานในวันที่ 12 สิงหาคม 2551 ณ ศาลาดุสิดาลัย ความตอนหนึ่งว่า “...ประเทศไทยบรรพบุรุษของเรา สละชีวิตมาเพื่อปกป้องผืนแผ่นดินมาด้วยเลือดเนื้อ ด้วยชีวิต แต่เสียดายตอนนี้ท่านนายกฯ เขาไม่ให้เรียนประวัติศาสตร์แล้วนะ ฉันก็ไม่เข้าใจ เพราะตอนที่ฉันเรียนอยู่ที่สวีเดนไม่มีประวัติศาสตร์อะไรเท่าไร แต่เราก็ต้องเรียนประวัติศาสตร์ของสวีเดนแต่เมืองไทยนี้ บรรพบุรุษเสียสละมาแผ่นดิน กว่าจะมาถึงที่ให้เราอยู่ นิ่งอยู่กันสบาย มีประเทศชาติ เรากลับไม่ให้เรียนประวัติศาสตร์ ไม่รู้ว่าใครมาจากไหนเป็นความคิดที่แปลกประหลาด อย่างที่อเมริกาถามไป เขาก็สอนวิชาประวัติศาสตร์บ้านเมืองเขา ที่ไหนประเทศไหน เขาก็สอน แต่ประเทศไทยไม่มีไม่ทราบว่าเป็นดินนี้ รอดไปอยู่จนบัดนี้เพราะใคร หรือว่ายังไงกัน อันนี้น่าตกใจชาวต่างประเทศยังไม่ค่อยทราบว่ามีนักเรียนไทยไม่มีการสอนประวัติศาสตร์ชาติเลย ”ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553, หน้า 2) จากพระราชเสาวนีย์ที่ทรงแสดงพระราชทานให้นี้ กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการสอนประวัติศาสตร์อย่างเข้มข้นขึ้น ให้นักเรียนได้เรียนรู้ความเป็นมาของชาติไทยเพิ่มมากขึ้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2545) มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่เน้นให้นักเรียนใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์มาหาความเป็นมาของท้องถิ่นตนเองเป็นการจัดการเรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญนักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพราะผู้วิจัยได้ยึดหลักที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองตามความสามารถของตนเองและมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาซึ่งตรงกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบตามความสามารถของนักเรียนแต่ละคน

3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ตรงกับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่นักเรียนต้องลงมือปฏิบัติจริง ต้องคิด ต้องทำ ใฝ่เรียนรู้เพราะต้องหาข้อมูลและนักเรียนทุกคนจะต้องใช้การอ่านมากจึงจะได้ข้อมูลมา 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (2551, หน้า 11-12)

การจัดการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมก็สามารถนำไปจัดได้ทุกที่ อีกทั้งยังดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เช่นเดียวกับการศึกษาประวัติศาสตร์ของเมืองจันทน์ที่จะได้รับความกรุณาจากคนในชุมชนมาเป็นวิทยากรในการให้ความรู้แก่นักเรียน และจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพและความสามารถของตนเองนอกจากนี้ กรมวิชาการ (2539, หน้า 194) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์ ว่าการศึกษาประวัติศาสตร์เป็นมาของชาตินับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะทำให้นักเรียนได้รู้จักตนเองและสังคมของตนเองดีขึ้นเพราะพัฒนาการด้านต่าง ๆ รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณี ในปัจจุบันเป็นผลของการสืบทอดมาจากอดีตที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังช่วยฝึกฝนให้นักเรียนได้รู้จักใช้เหตุผลในการวิเคราะห์และรู้จักนำเอาเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ มาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในปัจจุบันซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจสภาพของสังคมในอดีตและผลที่เกิดขึ้นจนสามารถที่จะนำไปวางแผนสำหรับอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิชาประวัติศาสตร์ จึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งวิชาหนึ่งในหมวดวิชาสังคมศึกษาอีกทั้งวินัย พงศ์ศรีเพียร (2543, หน้า 3) ที่กล่าวถึงการสอนวิชาประวัติศาสตร์ว่า ส่วนใหญ่ครูจะสอนโดยมุ่งเน้นความจำและถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่มากกว่าการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ผลที่ตามมาคือครูรับบทบาทเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาให้แก่นักเรียน การวัดผลก็เน้นความสามารถในการท่องจำ กระบวนการเรียนการสอนลักษณะดังกล่าว ทำให้นักเรียนได้ความรู้ในระดับการรับเพียงอย่างเดียวแทนที่จะนำไปสู่ความรู้ในระดับความคิดสร้างสรรค์ หรือวิเคราะห์วิจารณ์นอกจากนี้ นักเรียน

ยังไม่ทราบจุดมุ่งหมายของการเรียนวิชาประวัติศาสตร์คิดว่าเป็นวิชาท่องจำและไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ต่อการเรียนปัญหาดังกล่าวจึงเป็นข้อสรุปได้ว่าการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในรายวิชาสังคมศึกษาไม่มีประสิทธิภาพทำให้ความสำคัญ รวมทั้งภาพพจน์ของวิชานี้ลดลงซึ่งการที่นักเรียนเห็นความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์น้อยลงนั้นเป็นเพราะครูให้นักเรียนจดจำแต่วันที่และเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยไม่คำนึงการทำให้นักเรียนคิดและนำเหตุการณ์เหล่านั้นมาสัมพันธ์ และเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในชีวิตปัจจุบันแล้วคาดคะเนต่อไปในอนาคต จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้สอนที่จะต้องพัฒนาการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพโดยเปลี่ยนบทบาททั้งผู้สอนและนักเรียนสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้มีความน่าสนใจและนำศึกษาเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับ กาญจนา ศิริมุสิกะ (2544, หน้า 142-154) ที่ได้กล่าวว่าวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มวิชาสังคมศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับประมวลประสบการณ์ที่เป็นจริงของสังคมมนุษย์ในอดีตวิธีการศึกษาแบบสืบสวนสอบสวน วิเคราะห์ และตีความจากหลักฐานที่ปรากฏจะช่วยพัฒนาให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสอนสังคมศึกษาในปัจจุบัน ฉะนั้นการศึกษาวินิจฉัยประวัติศาสตร์จึงมีส่วนในการพัฒนาเยาวชนของประเทศให้มีความรักชาติเข้าใจวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมยุคนั้นช่วยให้เข้าใจ ความเป็นมาของชาติบ้านเมือง มองเห็นความเสียสละของบรรพบุรุษซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกรักชาติบ้านเมืองและเกิดความคิดที่จะเจริญรอยตาม รวมทั้งยังช่วยให้เข้าใจปัญหาของชุมชนในเรื่องการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ประวัติศาสตร์จึงเป็นเสมือนบทเรียนที่สอนให้คนเตรียมรับเหตุการณ์ และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันอนาคต ทำนองเดียวกันกับ อัจฉราพร ตันบรรจง (2545, หน้า 1) การศึกษาประวัติศาสตร์หรือการเรียนรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีตที่มีผลต่อการพัฒนาทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองนั้น นับว่ามีความสำคัญมากต่อการพัฒนาตนเองและสังคม เนื่องจากจุดมุ่งหมายของการศึกษาประวัติศาสตร์มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกฝนความมีเหตุผลในการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตและสามารถนำวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ไปใช้ในการดำรงชีวิต ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติตามบทบาทหน้าที่ของตนและวิรัตน์ ปักกระระนา (2544, หน้า 2) โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและนำเอาเนื้อหาสาระของประวัติศาสตร์ที่สำคัญมาฝึกทักษะในด้านต่างๆ ของนักเรียน คือ ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการแสวงหาความรู้และทักษะที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การสอนวิชาประวัติศาสตร์ควรเน้นให้นักเรียนได้มีกระบวนการทางประวัติศาสตร์ในการใช้แสวงหาความรู้ในวิชาอื่น ๆ

ปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้พยายามศึกษาหลากหลายวิธีเพื่อแก้ปัญหา และพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันทน์เสนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นนวัตกรรมหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาได้ เนื่องจากชุดกิจกรรมมีจุดเด่นในด้าน ชนาธิป พรกุล (2543, หน้า 48) การนำเอาสื่อที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาของแต่ละหน่วย มาช่วยในการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 118) เป็นสื่อประสมที่ได้จากการผลิตและการนำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับ หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเด็กนักเรียนเบื่อการเรียนประวัติศาสตร์ เด็กไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน ส่งผลให้มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนประวัติศาสตร์ ได้เป็นอย่างดี ดังรายงานผลการวิจัยของอัจฉราพร ต้นบรรจง (2546) ที่วิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์สูงขึ้นซึ่งการนำชุดกิจกรรมมาใช้ในการเรียนการสอนเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพ ในการเรียนรู้ของนักเรียนได้เพราะสื่อผสมที่ได้จัดไว้อย่างเป็นระบบนักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ตลอดเวลาเปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองทำให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ พิจารณาข้อมูล ฝึกความรับผิดชอบและการตัดสินใจเป็นแหล่งความรู้ที่ทันสมัยและคำนึงถึงหลักจิตวิทยาช่วยขจัดปัญหาขาดแคลนครูเพราะผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง (กาญจนา เกียรติประวัติ, 2524 หน้า 174)

จะเห็นได้ว่าการสอนประวัติศาสตร์โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลมีการตั้งปัญหาและคิดหาคำตอบ ทำให้นักเรียนเกิดคำถามและคำตอบขึ้นแล้วในใจของตนเองโดยอัตโนมัติ จึงเป็นหนทางนำไปสู่การสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัวเพื่อหาคำตอบให้แก่ตนเองจึงเป็นการช่วยขจัดปัญหาเรื่องเด็กไม่กล้าถาม ถามไม่เป็น ทำให้เด็กกล้าแสดงความคิดเห็นตามประสบการณ์ของตนเอง เพื่อค้นหาสิ่งที่ถูกต้อง นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และการพิสูจน์ความจริงแบบประวัติศาสตร์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทำให้นักเรียนหรือเด็กรุ่นหลังได้รู้ประวัติความเป็นมานั้นเป็นสิ่งที่มองเห็นผลที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนและทำได้จริง การใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีใช้กันมาบ้างแล้วจึงควรสนับสนุนให้ใช้กันแพร่หลายมากขึ้น เพราะสังคมไทยกำลังเปลี่ยนแปลงไปใช้

วิทยาศาสตร์มากขึ้น ดังนั้นการเรียนการสอนให้รู้จักคิดอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันเสนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มาใช้แก้ปัญหาเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีความพึงพอใจที่ดีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมทั้งนี้เพราะชุดกิจกรรมมีข้อดีตรงที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสามารถของตนเอง สนุกน่าตื่นเต้นแล้วใจให้นักเรียนต้องการเรียนรู้และยังเป็นประโยชน์ต่อครูซึ่งทำการสอนในโรงเรียนเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมวิธีการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันเสนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70

2. เพื่อทดลองและศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันเสนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์เมืองจันเสนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันเสนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2 ศึกษาความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันเสนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันเสนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันเสนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันเสนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความพึงพอใจ

2. ได้นวัตกรรมการเรียนการสอนแนวใหม่สำหรับครู สามารถนำไปใช้สอนหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของตนเองในเนื้อหาวิชาอื่นได้ นำไปเป็นตัวอย่างในการพัฒนานวัตกรรมในลักษณะนี้ได้

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาเป็น 3 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตแต่ละขั้นตอนออกเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านประชากร/กลุ่มตัวอย่าง และขอบเขตด้านตัวแปรซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันเสนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา คือประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง ประวัติศาสตร์ของเมืองจันเสน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านชัยสมบุญ 4 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 ประวัติเมืองจันเสน

เรื่องที่ 2 จันเสนเมืองแรกเริ่มในลุ่มน้ำลพบุรี - ป่าสัก

เรื่องที่ 3 จันเสนกับการเป็นชุมชนหมู่บ้านในยุคเหล็ก

เรื่องที่ 4 จารึกดินเผาประทับตรา

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

2.1 ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินชุดกิจกรรม

ผู้เชี่ยวชาญ ในการประเมินชุดกิจกรรมมี จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละชุด ตามวิธีการทางประวัติศาสตร์ในด้านความตรงเชิงเนื้อหา

2.2 นักเรียนที่ใช้ในการทดลองชุดกิจกรรมประกอบไปด้วย

2.2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านนาขอม อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 3 คน คละคนที่มีความสามารถในการเรียนระดับ เก่ง ปานกลางและอ่อน ระดับละ 1 คน

2.2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านนาขอม อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 9 คน คละคนที่มีความสามารถในการเรียนระดับ เก่ง ปานกลางและอ่อน

2.2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านนาขอม อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 1 ห้องเรียน 30 คน คละคนที่มีความสามารถในการเรียนระดับ เก่ง ปานกลาง และอ่อน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

3.1 ความเหมาะสม ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันเสนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

3.2 ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันเสนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันทน์ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหา คือ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง ประวัติศาสตร์ของเมืองจันทน์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านชัยสมบูรณ 4 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 ประวัติเมืองจันทน์

เรื่องที่ 2 จันทน์เมืองแรกเริ่มในลุ่มน้ำลพบุรี - ป่าสัก

เรื่องที่ 3 จันทน์กับการเป็นชุมชนหมู่บ้านในยุคเหล็ก

เรื่องที่ 4 จารึกดินเผาประทับตรา

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนาขอมและโรงเรียนบ้านชัยสมบูรณ อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 72 คน

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านชัยสมบูรณ อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เมืองจันทน์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

ตัวแปรตาม คือ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์

**ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนด้วย
ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันเสนที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในแบบประเมินความพึงพอใจมี 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า
ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต

2. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
บ้านชัยสมบุญ อำเภอยะลา จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 1 ห้องเรียน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้
ประวัติศาสตร์เมืองจันเสนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

4. ระยะเวลาในการศึกษา คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 12 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันเสน หมายถึง ชุดของกิจกรรมที่เป็นสื่อประสม
ที่มีการนำสื่อซึ่งประกอบไปด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน บัตรคำชี้แจง บัตรกิจกรรม ผังบันทึกกิจกรรม
บัตรภาพ แบบบันทึกกิจกรรม บัตรงานนอกเวลา บัตรเนื้อหา/วิดีโอ/ทัศน์/ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้จริงใน
พิพิธภัณฑ์วัดจันเสน / หนังสือวารสาร/เอกสาร สิ่งพิมพ์/แผ่นพับ / แหล่งชุมชนใกล้เคียง /เจ้าหน้าที่
พิพิธภัณฑ์วัดจันเสน / PowerPoint/Internet แบบทดสอบหลังเรียน และกิจกรรมหลายๆอย่างมา
ประกอบกันเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์เมืองจันเสน มีทั้งหมด 4 ชุด
ได้แก่ ชุดที่ 1 ประวัติเมืองจันเสน ชุดที่ 2 จันเสนเมืองแรกเริ่มในลุ่มน้ำลพบุรี – ป่าสัก ชุดที่ 3
จันเสนกับการเป็นชุมชนหมู่บ้านในยุคเหล็ก และชุดที่ 4 จารึกดินเผาประทับตรา

2. วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง การศึกษาประวัติศาสตร์เมืองจันเสน ตามกระบวนการทางประวัติศาสตร์ซึ่งมี 5 ขั้นตอนดังนี้

2.1 การกำหนดประเด็นปัญหาเรื่องที่จะศึกษาโดยนักเรียนต้องกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าจะศึกษาอะไร สมัยไหนเพราะเหตุใด

2.2 การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและแนวคิดจากหลักฐานต่าง ๆ โดยนักเรียนต้องเก็บรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สนใจศึกษาทั้งหลักฐานชั้นต้น และหลักฐานชั้นรองที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด

2.3 วิเคราะห์/ประเมินค่าหลักฐานโดยตรวจสอบหลักฐานด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อประเมินคุณค่าของหลักฐาน

2.4 การสังเคราะห์ตีความโดยนักเรียนต้องสามารถอธิบายได้ว่า เกิดอะไรขึ้นอย่างไร และทำไม

2.5 การนำเสนอข้อมูลโดยนำเสนอข้อเท็จจริงในรูปการเขียน หรือบอกเล่าจากการอ้างอิงหลักฐานอย่างมีเหตุผล

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจหลังเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมการสอนประวัติศาสตร์ เมืองจันเสนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติศาสตร์ของเมืองจันเสน ที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้นซึ่งวัดโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวของ บลูม (Benjamin S. Bloom) ซึ่งในการวิเคราะห์จำแนกพฤติกรรมออกเป็น 5 ระดับ คือ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

4. ความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์โดยมีการตั้งประเด็นปัญหา บนพื้นฐานข้อมูลหลักฐาน ที่น่าเชื่อถือ มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาอย่างเป็นระบบ ตีความหลักฐานอย่างเป็นเหตุเป็นผล และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง วัดโดยแบบประเมินความสามารถ (แบบประมาณค่า 3 ระดับ) ในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ระหว่างเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้อุบัติศาสตร์เมืองจันเสนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกทางด้านจิตใจที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรม การเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันทน์ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยอาจเป็นไปได้ในเชิงประมาณค่า ว่าความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปได้ในทางบวกหรือทางลบ

6. เกณฑ์ 70/70 หมายถึง คะแนนร้อยละที่ใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ซึ่งมีความหมายดังนี้

70 ตัวแรก คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละชุด ได้ค่าคะแนนอย่างน้อยร้อยละ 70

70 ตัวหลัง คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละชุด ได้ค่าเฉลี่ยอย่างน้อยร้อยละ 70